

JEDINSTVO

IZDAJE NARODNI FRONT ZA OKRUG ŠIBENIK

NEKA JE SRETNIA I VJEČNA
FEDERATIVNA NARODNA RE-
PUBLIKA JUGOSLAVIJA!

Broj 13

Šibenik, nedjelja 2. XII. 1945.

Godina III.

Živio savez bratskih republika Jugoslavije!

USTAVOTVORNA SKUPŠTINA PROGLASILA JE
JUGOSLAVIJU FEDERATIVNOM NARODNOM REPUBLIKOM

Kroz 22 godine postojanja Jugoslavije prije rata njeni narodi nisu mogli ostvariti svoje vjekovne težnje, nacionalnu ravnopravnost i socijalnu pravdu. Umjesto da ostvare bratstvo i jedinstvo, na osnovu ravnopravnosti, nenarodna vladavina jedne hegemonističke klike stvarala je među njima sve dublji jaz i međusobni razdor. Takva politika ugnjetavanja pojedinih naroda i njihovog razjedinjavanja, kao i brutalna politička i socijalna reakcija, koju su sprovodile reakcionarne klike s monarhijom na čelu, oslabila je državu iznutra, kao i prema vanjskom svijetu, što je dovelo do katastrofalnih posljedica u vrijeme najezde fašističkih sila na Jugoslaviju aprila 1941. godine. U vrijeme aprilske najezde Njemačke i drugih fašističkih sila u Jugoslaviju, Petar II. Karadjordjević nije imao ni sposobnosti ni volje, da organizuje otpor naroda protiv okupatora, već je pobjegao u inostranstvo, a narode Jugoslavije prepustio njihovoj sudbini.

Svojim postupcima za vrijeme Narodno-oslobodilačke borbe Petar II. Karadjordjević oslabio je otpor naroda prema okupatoru. On je svim sredstvima pomagao narodne izdajnike, koji su od 1941. neprekidno vodili berbu protiv Narodno oslobodilačke vojske, odnosno protiv oslobodilačkog pokreta naroda i saradivali s okupatorom. Narodi Jugoslavije ustali su u borbu protiv fašističkih okupatora i domaćih izdajnika, čvrsto uvjereni da brane svoju nezavisnost i slobodu i doprinose svoj udio općim naporima Ujedinjenih naroda protiv zajedničkoga neprijatelja. U četverogodišnjoj borbi narodi Jugoslavije ostvarili su svojo čvrsto jedinstvo i bratstvo. Oni su krvlju i životima svojih najboljih sinova ne samo pobijedili okupatore i njihove domaće saradnike, nego su uklonili i sve ono, što ih je u prošlosti razjedinjavalo. Oni su čvrsto riješili da stvore takav unutrašnji poredak koji će im omogućiti miran razvitak i ostvarenje bolje i sretnije budućnosti. Narodi Jugoslavije uvjerali su se, kako u periodu od prvog do drugog svjetskog rata, tako u samom toku četverogodišnje oslobodilačke borbe, da je monarhija bila najveća smetnja stvaranju nove Jugoslavije, bratske demokratske zajednice ravnopravnih naroda. Oni su se uvjerali, da je monarhija glavni krivac za sve postupke nenarodnih režima, kako prije rata, tako i za sve ono, što su naši narodi morali podnositi od domaćih izdajnika, koji su bili pomagani od monarhije. Na osnovu svega toga i u saglasnosti slobodno izražene volje svih naroda Jugoslavije, Ustavotvorna skupština na zajedničkoj sjednici Savezne skupštine i Skupštine naroda, riješila je i rješava u ime naroda i na osnovu zakonskih odluka oba Doma:

1. Demokratska Federativna Jugoslavija proglašuje se Narodnom Republikom pod imenom Federativna Narodna Republika Jugoslavija (dugotrajni burni aplauz, koji traje nekoliko minuta, klicanje Republici). Federativna Narodna Republika Jugoslavija savezna je narodna država republikanskog oblika, zajednica ravnopravnih naroda, koji su slobodno izrazili svoju volju, da budu ujedinjeni u Jugoslaviji.

2. S ovom odlukom, konačno se u ime svih naroda Jugoslavije ukida monarhija u Jugoslaviji, a Petar II. Karadjordjević, sa cijelom dinastijom Karadjordjevića, lišava se svih prava koja su njemu i dinastiji Karadjordjević pripadala. (Dugotrajan aplauz).

Dano u Beogradu, glavnom gradu Federativne Narodne Republike Jugoslavije, 29. novembra 1945. godine.

PRAZNIK BRATSTVA I REPUBLIKE

Prije dvije godine, u jeku najstrahovitijeg rata u ljudskoj povijesti, u bosanskom gradiću Jajcu, tada opkoljenom od neprijatelja, naši su narodi preko svojih pravih predstavnika položili temelje novoj državi, demokratskoj federativnoj Jugoslaviji.

29. studenoga 1943. godine prekretnica je u povijesti naših naroda. To je rođendan naše nove države. To je dan, koji su narodi slavenskoga Juga odavno čekali. Dan slave i veličine, dan u kojemu su oblikovane težnje naroda, radi kojih je herojski vojevao, ginuo i pobijedio.

11. zasjedanje AVNOJ-a u Jajcu i odluke, koje su naši narodi na njemu donijeli, prvi je zvanični akt, kojim je Jugoslavija izašla pred Saveznike kao samostalna zemlja raskinuvši okove ropstva i potčinjenosti, i raskrinkala izdajnike i sluge okupatora Petra Karadjordjevića i njegovu svitu u Londonu i Kairu, ustaške i četničke koljače u zemlji. To je bio povijesni akt, kojim je narod uzео sudbinu u svoje ruke, stup na kojem se ima izgradjivati nova narodna država.

Ove povijesne odluke beskompromisno su od prve do zadnje sprovedjene i danas se sprovode u djelo. To je najbolji dokaz da je narod u njih imao povjerenje. Odluke 11. zasjedanja AVNOJ-a u Jajcu plod su naše herojske borbe za slobodu i nezavisnost, rezultat prolivene krvi i nečuvanih patnja. Iz te krvi i narodnog stradanja iznikla je i izgradjuje se još danas naša narodna vlast, svenarodni front, demokratska federativna Jugoslavija.

Veličanstvena pobjeda Narodnog fronta na izborima za Ustavotvornu skupštinu 11. XI, još je jedna potvrda da narod u odlukama 11. zasjedanja AVNOJ-a vidi oživotvorenje tekovina narodno-oslobodilačke borbe i garanciju svoje bolje sutrašnjice.

Na dan 29. studenoga ove godine, kada se u prijestolnici nove Jugoslavije sastala na prvo zasjedanje Ustavotvor-

MARŠAL TITO PRIMIO JE MNOGE ČESTITKE POVODOM NARODNOG PRAZNIKA

Povodom narodnog praznika, 29. XI. maršal Tito je primio mnogobrojne brzojavne čestitke iz inostranstva.

Generalisimus Staljin, Molotov, predsjednik čehoslovačke vlade Filinger, predsjednik bugarske vlade Kimon Georgijev, predsjednik albanske vlade Enver Hodža, vlada Poljske i drugi upu-

tili su maršalu Titu srdačne čestitke u kojima žele sreću i blagostanje narodima Demokratske federativne Jugoslavije.

Isto tako maršal Tito dobio je čestitke od naših iseljenika u Južnoj i Sjevernoj Americi, iz Engleske i Australije.

Pismo dra Ivana Ribara narodu grada i kotara Šibenik

Brzojav Narodnoj skupštini grada Šibenika

Narodni poslanik za grad i kotar Šibenik dr. Ivan Ribar uputio je slijedeće pismo tajniku Okružne Narodne fronte:

»Dragi druže Bego,

primio sam brzojav od naroda kotara i grada Šibenika, kojim mi čestitaju i mole da dodjem k njima.

Kaži im, da ja njima čestitam, jer su Šibenčani, grad i kotar osvjetlali si lice i kod ovih izbora, i opet su među prvima i u političkoj borbi. Koliko sam ja gord i

ponosan što sam izabran od Šibenčana, naroda grada i kotara, koji spadaju u redove prvoboraca po svijesti i heroizmu, — a i po udarništvu u borbi za obnovu zemlje.

Jeste, zaista, dostojni sinovi i kćeri, braća i sestre, znanci i prijatelji, braća i drugovi onih prvoboraca Šibenčana, koji su dali živote svoje za pobjedu, za slobodu, za novu Jugoslaviju, demokratsku i federativnu republiku.

Narodni heroj Rade Končar, strijeljan i pokopan u Šibeniku osvećen je od Šibenčana. Neka vam je svima čast i hvala.

Vašem pozivu, da dodjem k vama odmah bi se odazvao, samo da mi je moguće. Posao oko Ustava, Poslovnika i drugih političkih stvari, privezao me mnogo ovdje da se ne mogu prije sastanka Ustavotvorne skupštine, maknuti odatle.

Kad bi bio saobraćaj s avionom još bi mogao da dodjem, ali ni toga sada nema. A koliko želim da sam u Šibeniku, da se s vama i kod vas odmorim? Prošli moj boravak u Šibeniku bio je za mene duševni odmor. Ja sam u Šibeniku sakupio nove snage, potrebne za daljni rad.

Ali doći ću skoro. Moram doći!

Sve vas drugarski pozdravlja

Vaš dr. I. Ribar

Beograd, 20. XI, 1945. god.

na skupština Demokratske Federativne Jugoslavije, naši su narodi slavili konačnu i veličanstvenu pobjedu, jer u tome vide ostvarenje istinske narodne Jugoslavenske republike, za koju su se borili i ginuli njihovi najbolji sinovi.

Ponosni na svoje veliko djelo naši će narodi od danas sa još više elana i probudjenih stvaralačkih snaga prionuti radu na obnovi zemlji da bi izgradili domovinu onakvu za kakvom su čeznuli.

Smjelo naprijed s Titom i Republikom za izgradnju moćne i evatue domovine, bratske zajednice Demokratske Federativne Narodne Republike Jugoslavije!

Naši predstavnici u Ustavotvornoj skupštini

Narodni poslanik kotara Drniša

Rodjen 27. VIII. 1895. u selu Otavicama kod Drniša, 1915. god. je mobiliziran te je bio u vojsci sve do sloma Austro-Ugarske monarhije. Za vrijeme svjetskog rata počeo se baviti politikom te je među vojnicima širio propagandu protiv Austro-Ugarske monarhije. Po demobilizaciji, na povratku svojoj kući u Zagrebu je došao u vezu s organizacijom HRSS te je odmah prigrlio nauku braće Radića. Kad se povratio svojoj kući, odmah je počeo organizirati stranku, ali tada je nadošla talijanska okupacija, koja mu je onemogućila djelovanje, jer je bio zatvoren, a nakon toga osuđen uvjetno na 8 mjeseci zatvora.

Odlaskom Talijana nastavio je rad na organizaciji HRSS te bio izabran predsjednikom organizacije za povezana sela: Otavice, Kadina Glavica i Parčić.

Za vrijeme Obznane bio je uhapšen. God. 1925. na prvim općinskim izborima, na listi HRSS izabran je općinskom predsjednikom, a tako isto na svim slijedećim izborima biran je u Općinsko vijeće.

Do 1929. god. bio je zbog svog političkog djelovanja progonjen. Dolaskom 6-januarskog režima više puta, a 1933. god. 7 puta bio je hapšen i optužen po »Zakonu o zaštiti države«.

Poslije sloma Živkovićeve režima jednoglasno je izabran tajnikom kotarske organizacije HSS, te je na tom položaju ostao do sloma bivše Jugoslavije.

Dolaskom ustaša na vlast, odmah biva uhapšen i progonjen, ali je pušten iz zatvora zato što su se ustaše tada služili imenom Stjepana Radića pokušavajući na taj način steći povjerenje naroda. Poslije nego što je pušten iz zatvora, i dalje je držao vezu s narodom i propagirao borbu protiv fašizma.

Odmah prvih dana narodnog ustanka širio je NO pokret, nadajući se da će bivše vodstvo HSS-a pozvati narod u borbu protiv fašizma i domaćih izroda. Ali videći da je vodstvo zatajilo i ostavilo svoj narod na milost i nemilost okupatora, smatrao je svojom dužnošću da kao prvak HSS-a podje u borbu za svoj narod i da svojim primjerom pokaže narodu pravac kojim treba da podje svaki pošteno rodoljub i pristaša HSS-a, držeći se načela vodje i učitelja Stjepana Radića, koji je rekao: »Tko služi narodu, taj ne može gledati samo na sebe i svoju obitelj.«

1942. god. sa ženom i dva sina pristupio je partizanskim odredima. Kod rodbine je ostavio svoju kćerku od 11 godina, koju su ustaše kasnije zaklali.

28. II. 1943. bio je izabran članom Izvršnog odbora Oblasnog NOO-a za Dalmaciju, odmah nakon toga vijećnikom ZAVNOH-a, a god. 1944. biran je za člana Izvršnog odbora JNOF-a za Dalmaciju i predsjednika Okružnog JNOF-a za okrug Knin.

DR. IVAN RIBAR
narodni poslanik za grad i kotar Šibenik prigodom narod. mitinga u Šibeniku

1945. postao je zastupnik Privremene narodne skupštine, član je Izvršnog odbora HRSS. Za zasluge u NO i stvaranju bratstva i jedinstva odlikovan je Ordenom bratstva i jedinstva I. reda.

Narod je iskazao svoje priznanje zaslužnom borcu Martinu Sučiću zabravši ga za svoga poslanika.

Narodni poslanik kotara Vodice-Kistanje

Gušte Sprljan pok. Nikole, seljak iz Vodice, rođen je 1905. godine od vrlo siromašnih roditelja. Poslije završetka osnovne škole radio je u polju.

U mladim danima radio je neumorno u naprednim omladinskim organizacijama, tj. u Savezu zemljoradničke omladine. U političkoj borbi Sprljan upada prvi put u zatvor 1924. godine. Poslije toga bio je zbog političkog rada na selu više puta hapšen i zatvaran. 1928. godine uhapšen je i osuđen na 2 godine robije, koju je oddržao u Mariboru. Zatvaranja i zlostavljanja u tamnicama nisu mogla skršiti borbeni duh Gušte Sprljana i njegovu oduševljenost svom narodu, te kasnije, poslije izlaska iz zatvora, nastavlja još čeličnijom voljom i energijom okupljanje potlačenih i obespravljenih seljaka za borbu protiv

vlastodržaca. Gušte Sprljan rukovodi akcijama u kojima je radni narod izražavao svoju mržnju prema izrabljivačima na vlasti.

1933. godine bio je uhapšen sa svojim drugovima i osuđen od diktatorske velikosrpske vlade na 10 godina robije. Njegovu držanje u danima kad je bio izvrnut najstrašnijim žandarmerijskim torturama, bilo je primjer svim drugovima koji su skupa s njime bili izvrnuti mučenju. Ne može se zaboraviti njegova spremnost da na sebe primi sav teret kazne za političke akcije protiv tadašnjeg protunarodnog režima, zbog čega je žandarmerija teretila čitavu grupu, koja je skupa s njime bila optužena. Život, rad i borba druga Gušte bili su primjer svim mladim drugovima, koji su ga poznavali, a koji su u borbi protiv neprijatelja bili stavljeni na teška iskušenja, patnje i samoodricanja.

Kaznu je izdržao u zatvorima: Sremske Mitrovice, Lepoglave, a nakon toga bačen u logor Stare Gradiške. Iz logora je izašao 18. I. 1944. godine, poslije 11 godina, kada je zamijenjen od NOV.

Bio je tajnik Okružnog NO-a Šibenik i član plenuma NF-a za Dalmaciju. Danas se nalazi na dužnosti u Zagrebu. Za zasluge i herojsko držanje pred neprijateljem Predsjedništvo AVNOJ-a odlikovalo je Guštu Sprljana Ordenom zasluga za narod I. stepena.

Narod je svog mučenika i prvoborca Guštu Sprljana, za njegove zasluge izabrao za svoga poslanika.

Narodni poslanik kotara Knina

Tode Čuruvija, student medicine, rođen je 1920. godine, u selu Kovačiču kotar Knin. Rodjen je od vrlo siromašnih roditelja. U rodnom selu svršava šest razreda osnovne škole. Otac ga, unatoč siromaštvu, šalje u Šibenik da pohađa gimnaziju, gdje svršava 5 razreda. Tu se pod utjecajem starijih drugova, osjećajući nepravdu postojećeg stanja, oduševljava za napredne ideje i veže se uz napredne omladinske organizacije. Po svršetku gimnazije studirao je medicinu u Beogradu, gdje aktivno stupa u rad naprednog studentskog pokreta.

Kapitulacija Jugoslavije zatječe ga u jugoslavenskoj vojsci u Užicama. Poslije raspusta jugoslavenske vojske vraća se u Beograd, čim se počeo razgarati partizanski pokret, dobija vezu i 9. X. 1941. godine stupa u Kosmajski partizanski odred. U partizanskoj vojsci bio je borac, zatim komesar čete i komesar bataljona. Po povratku iz IV. i V. ofenzive bio je komandant mjesta Vrlike, zatim komandant Kninskog područja. Ima čin majora Jugoslavenske armije. Poslije toga je izabran za tajnika Okružnog odbora N. fronta okruga Knin, član je Glavnog odbora Srba u Hrvatskoj, a na Oblasnoj konferenciji Fronta Dalmacije biran je u izvršni odbor Oblasnog fronta, koju dužnost i danas vrši.

Odlikovan je Spomenicom prvoborca 1911. godine, Ordenom za hrabrost i Ordenom zasluga za narod drugog stepena. Narod je prvoborca majora Tode Čuruviju izabrao sa svog kandidata za izborni kotar Knin.

SASTANAK NARODNIH TUŽILACA KOTARA VODICE

Ovih dana održana je u Vodici konferencija narodnih tužilaca kotara Vodice. Mnogi narodni tužiocu pravilno su shvatili svoju dužnost, dočim mnogi od njih nisu upoznati sa djelokrugom svoga rada. Pomoćnik Javnog tužioca za okrug Šibenik Nikola Čaće govorio je na konferenciji o djelokrugu rada narodnih tužilaca i o njihovoj dužnosti, te o načinu kako će najbolje moći da vrše svoje dužnosti.

Istog dana održan je sastanak Narodnih obora za kotar Vodice. Ovom sastanku prisustvovao je i jedan član Okružnog NO-a Šibenik.

Iz referata pojedinih delegata moglo se je ustanoviti da u radu NO-a i pojedinih civilnih ustanova, kao što su zadruga i druge ustanove ne postoji dovoljna suradnja. Isto tako ukazano je na razne nedostatke u radu NO-a, pa je zaključeno da se u buduću što tješnje suradjuje između Narodnih odbora i drugih civilnih i državnih ustanova.

Ilja Erenburg

ROĐENDAN JUGOSLAVIJE

Za Jugoslaviju rat je bio drugo rođenje. Prije rata Jugoslavija je bila jedna od najzaostalijih država Evrope. Vlast je bila u rukama međunarodnih afarista. Zemljom su posredstvom partija upravljali ljudi koje je narod mrzio. To je bila klika gangstera sa diplomama advokata. Narodi Jugoslavije dugo su stenjali pod tudjinskim jarmom. Velikosrpski nacionalisti su progonili Hrvate a hrvatski nacionalisti su harali u apsurdnoj i smiješnoj »Nezavisnoj«. Diskusije u krčmama završavale su se borbama i noževima. Tako je došlo do toga, da su se vjernici vjere Islamu počeli nazivati »turcima«. Makedonci su bili lišeni osnovnog prava da govore svojim materinskim jezikom. Srbi i Bugari vještački su ih dijelili, razjedinjavali i huškali jedne protiv drugih.

Demokrate sa zapada su blagonaklono govorili o »hrabrim Srbima«. Malo po malo Nijemci su istisli zapadne sile.

Prigrabili su trgovinu u svoje ruke. U Hrvatskoj ustaše, a u Srbiji lokalni fašisti otpočeli su da koketiraju sa Hitlerom.

U aprilu 1941. godine Nijemci su brzo skršili slab državni aparat. U Zagrebu se pojavio Pavelić, koji je možda najprezreniji od svih kvislinga. Slovenija je bila podijeljena između Njemačke i Italije. Što se tiče Srba, Nijemci su ih opljačkali bez ikakve političke ceremonije, ali narod se umiješao i nastao je pravi rat između Jugoslavije i zavojevača, i to upravo u času, kada je Hitler vjerovao, da je pokorio Jugoslaviju.

Mnogo se pisalo o heroizmu jugoslovenskih partizana. Ja se samo bojim, da ovo uzdizanje pojedinih lica ne zakloni bitnost onoga, što se dogodilo, da drveće ne spriječi da se vidi šuma. Ono, što je dogodilo ovdje, u Jugoslaviji, značilo je pravu pobunu naroda. Cio narod ustao je oružjem u ruci protiv zavojevača i neprijatelja.

Danas, kada izvjesni strani licumjerci pokušavaju da sakriju od svojih sugrađana ulogu Jugoslavije u ratu protiv Njemačke, ja sam prisiljen da pribjegnem ciframa. Prisiljen sam na to, da ukazem, da se 1943. godine Narodno-oslobodilačka vojska Jugoslavije borila protiv 650.000 fašističkih vojnika i da je od 35 neprijateljskih divizija bilo 13 njemačkih divizija. Za vrijeme rata, Jugoslavija je imala u borbi 1.400.000 vojnika, a njeni gubitci premašuju 300.000 mrtvih. Jugoslaveni su uništili 450.000 fašista. Narodno oslobodilačka vojska Jugoslavije je omogućila saveznicima da se iskrcaju na Siciliji i u Italiju i da ubrzaju uništenje neprijatelja.

Oni koji žele da po svaku cijenu vrate unatrag točak historije, sanjaju o staroj Jugoslaviji. Medjutim, ne može se zaplašiti novinarskim člancima jedan narod, koji se nije bojao njemačkih tenkova. Svima je poznato, da su se Jugoslaveni dobro borili.

Potrebno je zabilježiti još jednu stvar: Ratujući, oni su stvarali. Odlazeći za trenutak oružje, ljudi su skicirali zakon-

ske nacрте. Riječ federacija, ispisana je krvlju svih naroda Jugoslavije. Prvi put u historiji, Hrvati su umirali za Srbe, Srbi spasavali Hrvate, Muslimani iz Bosne i Hercegovine su se osjećali Jugoslavenima a nesretni Makedonci bili su priznati kao narod, a ne kao sporno pitanje.

Zemlja je divljački upropačena. Jedna desetina stanovnika je izgubila živote. Neprijatelji slobode računaju sada na glad. Ali narod nije protjerao strane zavojevače, da bi ponovno pao u ropstvo. Narod je otpočeo novi rad reorganizacije protiv gladi. Ovo je naročito jedno kada se imaju u vidu teškoće prilikom obnove saobraćaja. Prije rata u Jugoslaviji je bilo 11.000 km. željezničke pruge, a od toga su Nijemci uništili 6500 km.«

U članku Ilja Erenburg dalje iznosi cifre o razaranjima i pustošenjima koje je Jugoslavija pretrpjela u toku rata, i sa iskrenim simpatijama govori o naporima i postignutim uspjesima na obnovi i izgradnji poružene zemlje.

Bukovčani su manifestirali pobjedi Narodnog fronta

Veliki miting u Kistanjama

Na dan tradicionalnog sajma Sv. Arhandjela 4.000 Bukovčana sakupilo se u Kistanjama da manifestuje pobjedi Narodnog fronta, tekovinama Narodno oslobodilačke borbe, maršalu Titu i narodnoj republici Jugoslaviji.

Stevo Perić, tajnik Narodnog fronta za kotar Kistanje, kazao je: »Danas manifestiramo pobjedu na izborima, koja je zadivila čitav svijet. Naš narod je bio svijestan i znao je da kuglica u žaru Narodnog fronta znači glas za Tita i republiku, i zauvijek raskrstiti sa zlom prošlošću i mrakom, u kojemu je držan naš narod.«

Član Okružnog NO-a Mile Strbac kazao je da pobjeda NF-a znači pobjedu naroda. Veličanstvenom pobjedom, rezultatima izbora, zadivljeni su nesamo naši neprijatelji, nego i čitav svijet, koji se je uvjerio da iza NF-a, iza maršala Tita i republike stoji čitav naš narod. Jedinstven i čvrsto zbijen kao nikada u svojoj povijesti. Mi smo skovali bratstvo i jedinstvo, koje ćemo čuvati kao zjenicu svoga oka. Pobjeda NF-a jest pobjeda ravnopravnosti naših naroda, koji žele da mirno žive i rade u svojoj domovini i koji neće da im se ikada povrate stari načelnici i poglavari.

Bukovica je bila ona, koja je na poziv Komunističke Partije išla u borbu od prvih dana narodnog ustanka. Kroz borbu smo povezali narodne mase i ujedinili naš srpski i hrvatski narod, koji su bivši režimi vješto razjedinjavali za vrijeme svoje vladavine. Kroz borbu je naša omladina dala najviše i ona, i danas u izgradnji naše zemlje, pokazuje divne primjere herojstva i samoodricanja da joj se divi čitavo čovječanstvo. Mi očekujemo da će naši drugovi, koje smo izabrali za naše predstavnike u Ustavotvornu skupštinu, izglasati zakone prema kojima će radnici i seljaci imati sva ona prava, koja im dolikuju. Onako isto, kao što smo se borili protiv fašizma, kao što smo jedinstveno nastupili na izborima za Ustavotvornu skupštinu i glasovali za Tita i NF. sa istim elanom i oduševljenjem nastavimo započeto djelo izgradnje i obnove naše razorene zemlje, jer to je jedini uslov da naša narodna republika Jugoslavija zaista bude sretna i cvatuća domovina svih naših naroda.

U ime Narodnog fronta okruga Šibenik govorio je Milo Vlahov, koji je pozdravio Bukovčane i rekao: »Pozdravljam Vas, a preko Vas čitav narod Bukovice, jer sam među Vama bio od prvih dana borbe, kojega su me majke Bukovice gledale kao sina i davale zaloga iz svojih ustiju. Evo me i danas među Vama, danas kad su demokratske snage pobijedile i kada mi stojimo čvršći i čeličniji za izgradnju naše zemlje i države nego ikada prije. Ne možemo zaboraviti one dane, kad je srpski narod klan i ubijan. A isto tako ne možemo zaboraviti ni ona vremena, kada su poštteni Hrvati stali uz braću Srbe i borili se protiv zajedničkih neprijatelja, krvnika i najgorih izdajica hr-

vatskoga naroda. Danas su naši narodi stekli ravnopravnost i bratstvo, koje niko nikada neće uspjeti da razdvoji pa ma šta radili naši neprijatelji.« Milo Vlahov zatim oštro osudjuje autore tkz. pastirskog pisma, koji nazivaju narod svojim stadom, a sve u očitoj namjeri da izazovu nepovjerenje prema Narodno-oslobodilačkom pokretu i njegovim ustanovama. Medjutim, kaže Milo Vlahov, naš narod je jasno i glasno dao do znanja svim neprijateljima II. XI. o. g. da ga neće niko i nikakvim sredstvima skrenuti s puta, koji su utrljali oni, koji su prolijevali svoju krv i dali svoje živote za bolju i sretniju budućnost nas i naših pokoljenja. Naše narodne vlasti, iznikle u teškoj borbi za slobodu, čine sve kako bi odstranile poteškoće i narodu pomogle da se prilike poboljšaju. One će i u buduću uz pomoć naroda postizati sve veće uspjehe i ubrzo obnoviti i izgraditi opustošenu zemlju.

Zatim Milo Vlahov govori o agrarnoj reformi, koja će riješiti važno socijalno pitanje našega sela i odstraniti parazite i eksploatatore seljačkog trada. Naša omladina uložila je sve svoje snage i pokazala neiscrpane snage, koje posjeduje i koje je spremna da uloži u obnovu svoje domovine. Na sječi drva, na svakoj njivi i oranici, na svakoj cesti i popaljenoj kući, svojim radom ona pokazuje da je važan stup Demokratske Federativne republike Jugoslavije.

Stevo Perić zaključio je miting riječima da je na ovom zboru zapazio kako mnoge majke plaču i rone suze, jer su svjesne da su njihovi sinovi dali svoje živote za slobodu, koju mi uživamo i na čijim kostima gradimo, i izgraditi ćemo narodnu republiku, bratstvu zajednicu Jugoslaviju.

SAVJETOVANJE MJESNIH ODBORA FRONTA KOTARA KISTANJE

U raznim mjestima kistanjskog kotara održana su prošlih dana savjetovanja između organizacija Narodnih frontova i narodnih vlasti. Na ovim savjetovanjima zaključeno je da se u buduću stvori što tješnja saradnja između Narodnog fronta i NO-a, budući da će na taj način mnogo uspješnije riješiti mnogo pitanje, koja su od narodnog interesa.

U selima Ivoševci i Varivode održani su seoski zborovi na kojima su NO-i narodu polagali račun o svome jednomjesečnom radu. Poslije referata bila je živa diskusija, u kojoj je sudjelovalo mnogo seljaka i seljakinja, ukazujući na griješke i nedostatke i na način njihovog uklanjanja. Ovom prigodom moglo se je ustanoviti da kod naroda za polaganje računa od strane narodnih vlasti vlada veliko zanimanje i da on neće dozvoliti ni odobriti griješke ili nedostatke, a naročito one koje su namjerno počinjene. Narod s druge strane, vrlo rado pomaže svoju narodnu vlast i preman je da joj pruži svaku podporu.

Plodan rad antifašistkinja šibenskog okruga

Ovih dana održan je u Šibeniku sastanak okružnog odbora AFŽ-a. U iscrpnim izvještajima delegatkinje su iznijele nedostatke u radu ali i poavukle uspješne rezultate u radu na obnovi zemlje i u pripremanju za povijesne izbore za konstituantu. Rad u predizbornoj kampanji pravilno je sproveden, te je polučio lijepe rezultate. Žene šibenskog okruga u ogromnoj većini izišle su na biralište i dale svoj glas za velike tekovine oslobodilačke borbe, za listu Narodnog fronta, za Tita i republiku.

Pored masovnog učesća na izborima za Ustavotvornu skupštinu, antifašistkinje šibenskog okruga u svim selima neumorno rade i ulažu maksimalne napore da pomognu narod, koji je proživio teške godine rata. Ne samo na obnovi, već i na svim ostalim područjima djelatnosti antifašistkinje su aktivne učesnice sveopćeg poleta i požrtvovanja. Na socijalnom i kulturnom polju one su postigle vidne rezultate. Dječji domovi, nezbrinuta djeca, ratni invalidi i demobilizirani borci velika su briga naših borbenih antifašistkinja.

U Šibeniku je otvoren jedan analfabetski tečaj, koji pohađa 20 žena, a u Murteru drugi, koji pohađa 60 mlađih i starijih antifašistkinja. Jednako se radi na organizovanju analfabetskih tečajeva u kotarima Drniš, Knin i Kistanje. Svugdje naše žene pokazuju živo zanimanje za kulturno-prosvjetnim izdizanjem. Na usmenim novinama i drugim priredbama također žene sudjeluju vrlo aktivno. Na konferencijama Narodnog fronta one vode diskusije i ukazuju na nedostatke i način, na koji bi se ti

nedostaci uklonili. Tjedan Crvenog Križa nije ih našao skrštenih ruku, već su se sve one prema prilikama i mogućnostima angažirale u ovom humanom radu u korist najbjeđenijih.

U Otonu žene su sprovele kampanju sakupljanja vunjenih čarapa s kojima će obradovati djecu u Dječjim udomovima. Žene iz Strmice na svojoj konferenciji obećale su da će Dječjem domu u Kninu darovati dvoja kola ogrjevnog drva. Sela okolice Knina česti su posjetioci Dječjeg doma u Kninu, koji darivaju raznim poklonima. Isto tako je i u Drnišu, Krapnju, Šibeniku i u ostalim mjestima našeg okruga.

Čvrsta povezanost, istinska ljubav i sestrinstvo antifašistkinja našeg okruga najbolje se ogleda i u posjeti Srpkinja iz kotara Kistanja Dječjem domu u Murteru. Ili pak posjeta Hrvatice iz Krapnja Dječjem domu u Kninu. U oba slučaja, u Murteru i u Kninu, ošlo je do dirljivih manifestacija bratstvu i jedinstvu Hrvatice i Srpkinja.

U kotaru Knin, u samom mjestu Kovačiću žene su u predizbornoj kampanji sakupile za Izborni fond Narodnog fronta 9.000 dinara i 150 litara vina za pomoć narodu.

Iz ovog kratkog prikaza jasno se vidi da je rad AFŽ-a na našem okrugu pošao ispravnim putem, te da je pored svih teškoća ekonomske prirode postignut lijep uspjeh, ali još boljim planskim radom moći će se uskoro postići još veći i plodonosniji rezultati.

Uspjelo predavanje u Kninu

U organizaciji jedinstvenih sindikata održano je prošlih dana u Kninu veoma uspješno predavanje. Predavanje je održao član Sindikata Dušan Vejinović, koji je u opširnom referatu iznio historijat borbe za socijalna prava radnika i seljaka. Podvukao je protunarodan rad bivših režima u staroj Jugoslaviji, koji su putem raznih takozvanih radničkih sindikalnih organizacija, Jugorasa, HRS-a i drugih razjedinjavali radnike i namještenike, a sve u svrhu da bi ih lakše iskoristivali.

Radnici su se borili protiv vlasti u staroj Jugoslaviji. A zašto? Zato što vlast nije bila narodna, jer je ona bila u rukama šačice politikanata-gulikoža, koji su štitali svoje interese, a ne interese radnika, seljaka i uopće naroda Jugoslavije. Danas je vlast naroda. Vlast koja radi samo ono što je za dobro naroda, koja želi da poboljša život radnome narodu na kojemu ona počiva. Baš zato radni narod ulaže maksimalne napore u obnovi i izgradnji opustošene zemlje.

Vejinović je zatim iznio niz primjera radnog heroizma, a osobito petoricu splitskih radnika, koji su u roku od 8 dana osposobili ciglanu u Sinju. Onda udarništvo radnika splitskog brodogradilišta. Na kraju Vejinović poziva radnike Knina da se takmiče u obnovi svoje domovine, jer to od njih traži sretnija i bolja budućnost.

Poslije referata razvila se živa diskusija u kojoj su uzeli učesća mnogi radnici. Oni su iznosili nedostatke u radu na različitim objektima i ukazivali način, na koji bi se te griješke ispravile. Osim toga

diskutanti su upozorili sindikalne funkcionere na materijal, koji leži neiskorišćen u raznim našim tvornicama, koji bi vrlo dobro poslužio za obnovu zemlje. Na temelju diskusije moglo se steći uvjerenje da su svi radnici i namještenici spremni da sa pojačanim snagama nastave započetim radom u obnovi razorene i opljačkane zemlje, čvrsto i nerazdvojivo stojeći uz Narodni front i republiku.

POHVALAN RAD KULTURNO-PROSVJETNOG AKTIVA RADNIKA I NAMJEŠTENIKA SLAPOVA KRKE

Diletantka sekcija radnika i namještenika slapova Krke razvila je veliku kazališnu aktivnost. U okviru Tjedna Crvenog Križa grupa je dala dvije priredbe, jednu u Gorišu, a drugu u Lozovcu. Prije priredbe radnik Frane Kalauz prikazao je gledaocima svrhu i humani zadatak društva Crvenog Križa, te pozvao narod da pomogne njegovu plemenita nastojanja.

U Gorišu i u Lozovcu radnici diletanti davali su vrlo interesantan komad »Seoski doktor i njegov pacijent.« Gledaoci su sa velikom pažnjom pratili izvedbu i na kraju toplo pozdravili diletante. Gorišani su diletantima priredili srdačan doček i ispraćaj, te ih pozvali da im opet dodju u posjete.

U Lozovcu je priredba davana u Narodnom domu, koji je bio pun razdraganog naroda.

Radnici i namještenici slapova Krke pripremaju za Boži novi komad i razna kulturno-prosvjetna predavanja, koja će održati po selima Lozovca, Konjevratu itd.

Koncerat „Kola“ u počast Narodnog praznika prije odlaska na turneju

U srijedu, 28. ov. mj., održan je u Narodnom kazalištu veliki vokalni koncerat pjevačkog društva »Kolo«. Naša publika, osobito ljubitelji glazbe i simpatizeri »Kola«, sa nestrpljenjem je očekivala ovaj koncerat, jer je na njemu »Kolo« pokazalo sa kojim će programom i u kakvoj glasovnoj formi predstavljati naš grad po raznim krajevima naše zemlje.

Kad se je zastor rastvorio, pozornica je sva zablistala od divnih narodnih nošnja, u koje su bili odijeveni pjevači. Ženske su bile u šibenskoj, zlarinskoj, primoštenskoj, kninskoj i kijevskoj nošnji, a muškarcu u starinskim gunjicama I dok su jedni imali šibensku crvenkapu, drugi su nosili kapu sa resama, koja se upotrebljava po Bukovici i kninskoj Krajini. Na taj način »Kolo« je predstavljalo izložbu nošnja iz grada i okruga. Taj prvi utisak bio je snažan i odmah je osvojio publiku.

Program je bio bogat i biran. Pje-

sme, koje su bile muzički lake, izvedene su efektno, dok je ostali dio programa zahtijevao mnogo pažnje od dirigenta i izvadjača. U prvom dijelu izvedene su tri jake muzičke kompozicije, od kojih se po prvi put izvela »Pisen česka« od B. Smetane. Kad muški zbor stekne sigurnost i preciznost izražaja, koju posjeduje ženski zbor, onda će ova kompozicija biti biser u programu »Kola«, jer o ovoj kompoziciji, koja je podijeljena u četiri dijela, sudjeluje mješoviti, ženski i muški zbor. U II dijelu nastupio je po prvi put iza oslobodjenja muški zbor »Kola«, koji je otpjevao dvije splitske i jednu šibensku nar. pjesmu. Šibenska »Dobra večer uzorita« izvedena je najbolje, iako nijedna nije izvedena onako kako to »Kolo« može izvesti. Shvaćamo da zbog ograničenog vremena nije bilo moguće spremati sve na vrijeme, zato bi dirigent morao posvetiti još mnogo pažnje muškom zboru. III. dio je bio najbogatiji. To je bio dio

dirigenta Danila Daneva. Dirigent Danev briljirao je sa svojim kompozicijama, naročito sa »Oj sokole«, koja se izvela po prvi put na ovom koncertu. »Aoj goro« znade »Kolo« i bolje izvesti. Danevova nova kompozicija bit će nesamo krasan doprinos koncertima »Kola«, nego će postati opće tražena stvar svih naših zborova. Kojim li je divnim akordima, prelazima, solo dionicama opisao Danev snažni sadržaj narodne pjesme! Analizirajući ovaj glazbeni sastav od početka pa do kraja moramo priznati da je pjesma komponirana i sa dušom čovjeka i sa temperamentom partizana. I kad nam se nanižu u snažnim i potresnim prelivima isprekidane melodije zbora i solista, koji pjevaju čas vruću molbu majke, čas odgovor sokola, onda kao lavina, u bučnim akordima nailazi vjera u pobjedu i ljubav prema ruskoj vojsci. Na koncu naš mladi umjetnik svoju kompoziciju opet svodi na početni oblik i tako sa formalne strane najretnije zaokružava svoju kompoziciju. Čitava stvar svršava u bolnoj, dirljivoj noti, koju održava nad

pianissimom zbora bas (Zvone Zorić).

U IV. dijelu izvedene su popularne partizanske pjesme »Pjesma o pesti« od Diklića, »Hej brigade« od Bora, »Telefonske žice« od Tijardovića i »Pjesma o Staljingradu« od Mokrousova, od kojih je posljednja proizvela val oduševljenja kod publike.

»Kolo« je 29. ov. mj. izvelo svoj drugi koncerat pred rasprodanom kućom, a 30. ov. mj. otputovalo je u Zadar, gdje održaje koncerat.

Preko specijalnog dopisnika izvještavati ćemo naše čitaoce o nastupima »Kola«.

Našem mladom pjevačkom društvu želimo na njegovoj turneji najljepši uspjeh. Mar.

ZAHVALA UPRAVE PJEVAČKOG DRUŠTVA »KOLO«

Koristimo zgradu da i na ovaj način zahvalimo koliko našim narodnim vlastima toliko i svima onima, koji su iskazali susretljivost prema našem društvu prilikom sakupljanja pripomoći za turneju.

Uprava pjevačkog društva »Kolo«

OMLADINA JE NAŠA UZDANICA

Nedavno je započeto takmičenje između omladine šibenskog i dubrovačkog okruga. Omladinske mase na našem okrugu zatalasale su se i uzimaju aktivnog učešća na svim područjima, a osobito na sektoru obnove i izgradnje.

Unutar toga takmičenja objavljeno je takmičenje između omladine kotara Vodice i Šibenik.

Tribunji je malo selo poznato po svojoj proizvodnji ulja i vina. Rat ga nije poštedio. Mnoge kuće su zapaljene, mnogi prvoborac dao je svoj život za slobodu i nezavisnost svoga naroda. Omladina kroz takmičenje udarnički radi na obnovi i izgradnji. Od kuće do kuće pronosila su omladinska usta i pozivala: »Započelo je takmičenje između nas i Šibenčana. Ne dozvolimo da budemo među zadnjima u kotaru Vodice!«

U okviru takmičenja omladina Tribunja sakupila je 50 kg smokava, 20 litara vina i 3 litre rakije. Omladinci su odlučili da ovaj dar predaju drugovima radnicima tvornice u Crnici. Brod sa omladincima krenuo je iz Tribunja u Šibenik. U Šibeniku Tribunjci su posjetili Dječji dom u Varošu, a zatim sa darovima pošli u tvornicu.

Unutar toga takmičenja objavljeno rukovodstvo tvornice. Radnička i seoska omladina sakupila se u Domu tvornice. Tu je mlade goste pozdravila u ime radničke omladine tvornice omladinka Vinika, koja se od srca zahvalila na darovima i pažnji omladine iz ponosnog mjesta Tribunja. Ona je kazala da je dužnost njih, omladine, da što više učvrste jedinstvo i drugarstvo seljačke i radničke omladine, jer to je jedini preduslov sretnije budućnosti Titove republike Jugoslavije.

Jedni i drugi, gosti i radnici tvornice, obećali su da će se češće posjećivati i upoznavati sa teškoćama na koje nailaze i uspjesima koje postižu u svome radu.

Poslije toga mladi Tribunjci u društvu svojih radničkih drugova obišli su razna odjeljenja tvornice i upoznali se se njezinim radom i budućim planovima izgradnje. Omladina iz Tribunja ostavila je tvornicu oduševljena srdačnim i drugarskim prijemom što će im dati još više snage i poleta da udarničkim radom nastave započeto takmičenje.

Pomladak Crvenog Križa sela Konjevratu u toku takmičenja sakupio je 40 kg bajama, 400 dinara članarine za

Crveni Križ i 200 dinara dobrovoljnih doprinosa.

Jedna delegacija omladine odnijela je bajame Dječjem domu u Drniš, gdje su ih pioniri srdačno dočekali i zahvalili na daru.

U vezi tjedna Crvenog Križa po svim razredima Učiteljske škole u Šibeniku osnovani su odbori Crv. Križa u koji su se upisali svi djaci.

Istom prigodom djaci i nastavnici iznijeli su značaj i dužnost društva Crvenog Križa

U prošlu nedjelju djaci Učiteljske škole posjetili su Dječji dom u Krapnju i podijeli dječi 468 kom. keksa, 100 kom. jabuka i 5 kg kestenja. Prigodom predaje darova pionire je pozdravio Grujica Ilijašević i Milka Belamarić. Na pozdrave odgovorila je jedna mala pionirka iz Rogoznice, koja je u domovinskom ratu ostala bez oca i majke. Mala pionirka je kazala: »Hvala vam, drugovi i drugarice, na vašem daru! Ovim ste iskazali veliku ljubav prema nama, a to je dio ljubavi naših roditelja, koji su svoj život dali u ovoj svetoj borbi za slobodu i nezavisnost.«

„Sve što radimo, radimo za sebe i svoj narod“

10. studenoga, dan pred izbore za Ustavotvornu skupštinu, ujedno je bio i udarnički rad omladine grada Šibenika. Toga dana naša omladina prevezla je iz raznih predjela u gradu već sakupljeno staro željezo i staklo u tvornicu u Crnici. Postavljene zagačate završen je istoga dana poslije podne.

Rano jutro omladina se sakupila na Titovoj Poljani. Tu je izvršen raspored rada po četama i bataljonima. Sa pjesmom na usnama omladinci su dočekali kola i kamione sa kojima su krenuli na određena mjesta, na kojima su utovara, lako je bilo predviđeno od stručnjaka da se posao neće moći obaviti u jedan dan, naša omladina samoprijegornim radom svladala je zadatak mnogo prije. Nije ni čudo, kad se zna da su se omladinci i omladinke međusobno natjecali tko će više ukrcati. Uz pokliče Titu, Narodnom frontu i republici nastajale su rpe starudija. Glavne šibenske ulice bile su toga dana neobične žive. Vesela mladoš i kola, puna starog željeza, toliko potrebnog našoj industriji i privredi uopće, prolazila su jedna za drugim u pravcu tvornice u svrhu taljenja. Veselje mladih udarnika obrađivalo je građanstvo, koje ih je susretalo s divljenjem i oduševljenjem.

Ništa nije sprječavalo omladince u izvršenju zadatka, ni ukrcaj najtežih željeznih prečmeta, ni djelovi tenkova, kamiona i motora. Svi su radili požrtvovno svijosni od kolike je važnosti staro željezo za obnovu naše privrede. Udarnik sa sječe drva u Velebitu Miloš Trlajja rekavši: Sve što radimo, radimo za sebe i svoj narod, za našu budućnost, bio je tumač svekolike omladine. Omladinci su se međusobno ispomagali. Grupa, koja je na vrijeme završila svoju normu ispomagala je ostalima. Na taj način već u 2 sata poslije počne posao je završen, a u tvornici u Crnici izdigla se velika gomila od preko 50.000 kg raznovrsnih željeznih otpadaka. Nekoliko hiljada kilograma polupanog stakla prevezeno je vani grada na jedan stog gdje je omladina prethodno očistila teren.

Na ovaj način omladinska kampanja sakupljanja starog željeza i stakla u Šibeniku uspješno je završena. Količini od 50.000 kg željeza, koje je toga dana prevezeno u tvornicu treba dodati još 70.000 kg, koje je prije sakupljeno u tvornici »Aluminium« i prebačeno u Crnicu. Prema tome tokom kampanje omladina Šibenika sakupila je 120.000 kg starog željeza, koje će se uskoro pretaliti i na taj način upotrijebiti za izradbu i popravku najpotrebnijih predmeta i alata za obnovu.

Sutradan šibenska omladina, jedinstvenija nego ikada prije, dala je svoje neograničeno povjerenje Narodnom frontu i maršalu Titu, uvijek spremna na nove radne podvige za svoju i sreću svoga naroda, za demokratsku federativnu narodnu republiku Jugoslaviju.

Tokom predizborne kampanje omladina Šibenika pokazala je veliku aktivnost. Ni jedan miting ili bilo koja predizborna manifestacija nije prošla bez najaktivnijeg učešća omladine. Bilo to prilikom lijepljenja

izbornih plakata ili čišćenja prostorija, u kojima se vršilo glasanje, omladina je bila prva i samoprijegorna.

U sakupljanju priloga za Izborni fond Narodnog fronta omladina je također pokazala da je nerazdvojiva od ovog svenarodnog pokreta, za čija se načela oonila i ginula. U tome smislu šibenska omladina sakupila je 21.607 dinara. Od toga pojedine omladinske grupe su dale: Grupa »Rade Končara« 2000; Pioniri diletanti 3.937; sektor Varoš I, 1.420; Škopinac 550; Baldekin 300; Gorica 751; Dolac 305; Varoš II, 433; Grad 727; Mandalina 550; Plišac 400; omladina Narodne Milicije 430; tvornica tjestenine 300; Gradski NO, 460; Električna centrala 93; Ispostava za vanredne nabavke 650; i maturanti sa svoje priredbe 7.520 dinara.

OMLADINA VODICE NA UDARNIČKOM RADU

Omladina Vodica ulaže mnogo truda da čim prije obnovi naša polja i da naš goli krš zasadi. U tome smislu već nekoliko dana od 40 do 50 omladinaca i omladinki u povorci i sa pjesmom odlazi na rad i kopa jame za sadnju voćaka u kršu. Kroz sama dva dana ovi omladinci su iskopali preko 300 velikih jama. U radu su se istakli Grgo Jurićev, Ceno Birin, Paško Kranjac, Stipe Birin, Marija Tumpor i Mile Ivas.

Omladina se vraća sa rada s pjesmom, a narod je veselo dočekuje, jer u njoj vidi svoju uzdanicu i neumornog radnika na obnovi zemlje.

ZADNJA POČAST PRVOBORCU KARMELU KURSARU

U Prvić Luci je priredjen svečani sprovod prilikom prenosa posmrtnih ostataka palog prvoborca Karmela Kursara. U sprovodu je sudjelovao narod obaju sela Luke i Šepurine, predstavnici narodnih i vojnih vlasti. U povorci je nošeno 11 vjenaca.

Nad otvorenim grobom oprostio se od palog druga Ante Grubelić, koji je podvukao rodoljublje i požrtvovnost poginulog prvoborca.

Karmelo Kursar je već od prvih dana fašističke okupacije učestvovao u NOP-u. U aprilu 1942. godine pošao je u partizane. Kao borac NOV i POJ svuda je bio voljen i obljubljen. Časno je vršio dužnost narodnog borca. Prošavši sve neprijateljske ofenzive, poslije kapitulacije Italije došao je u Dalmaciju, gdje je služio kao miner naše proslavljene Mornarice.

U oktobru 1944. godine došao je na otok Prvić, svoj rodni kraj. Prvić je bio posijan švabskim minama i on vadeći mine da bi uklonio opasnost od naroda, koji je trebao da radi polja i vinograde, nagazio je na minu, koja ga je smrtonosno ranila. Istog dana Kursar je umro, a narod ga je dugo oplakivao kao jednog od najboljih svojih sinova.

Neka je slava palom drugu Karmelu Kursaru!

Druga obljetnica smrti IVE-LOLE RIBARA

Povodom dvogodišnjice pogibije rukovodioca jugoslavenske omladine Ivana-Lole Ribara u Šibeniku je priredjena svečana komemoracija.

Narodno kazalište, u kojem je ova svečanost priredjena, bilo je iskićeno slikom poginulog omladinca Narodnog heroja i sa parolama koje su odavale najveće priznanje neustrašivom borcu za našu slobodu i nezavisnost.

Pošto je omladinac Draško Jurišić pozvao prisutne da minutom šutnje odaju počast pok. Loli, govorila je omladinka Smiljana Karadjole. Ona je ocrtala veliki lik Narodnog heroja Ivana-Lole Ribara, njegovo životno i posmrtno djelo. Od najranije mladosti Lola je posvetio svoj život narodu, slobodi i nezavisnosti. U tome radu nisu ga spriječile nikakove opasnosti. On je bio neumoljivi borac i savršeni organizator. Njegova je zasluga što se omladina Jugoslavije danas nalazi tako čvrsto zbijena uz Narodni front i što je nečuvana herojstva pokazala u pobjedonosnom domovinskom ratu. On je pao u trenutku, kad je najviše trebao svojoj domovini, ali njegovo djelo i uspomena na njega ostat će u srcima naše omladine i svih naroda Jugoslavije, i čitavog čovječanstva vječna i kao svjetao primjer kako treba braniti i sticati slobodu. Uspomena na Lolu daje nam danas i ubuduće će davati novih snaga da nastavimo rad i da idemo onim putem, kojega je on obilježio svojim životom.

Svoj govor Smiljana Karadjole završila je poklikom: Neka je slava i hvala Narodnom heroju Ivanu-Loli Ribaru!

Zatim je omladinac Studin iz Prvića recitovao svoju pjesmu, posvećenu neumrlom Loli.

Na kraju komemoracije muzičko društvo »Kolo« otpjevalo je »Lenjinov posmrtni marš« i time je komemoracija bila završena.

Srdačan ispraćaj demobiliziranih boraca

Rodoljubivo građanstvo Šibenika jučer je svečano i veoma srdačno ispratilo oko 150 demobiliziranih Makedonaca i Hercegovaca, koji su otputovali svojim kućama.

Borci su najprije pogošćeni i darovani raznim poklonima, a zatim su na čelu s Narodnom glazbom pošli na željezničku stanicu, gdje ih je iščekala grupa od nekoliko hiljada građana. Proslavljeni borci čitavim putem od Preparandije do ulaska u vagone, koji su bili iskićeni parolama i zelenilom, zasipani su cvijećem i zelenlom. Na stanicu su priredjene dirljive manifestacije bratstvu i jedinstvu naših naroda, Jugoslavenskoj armiji i maršalu Titu.

Kad se stižala bura od poklika i manifestacija, demobilizirane borce pozdravio Ante Kovač, koji im je zaželio sre-

tan put i pozvao ih neka svuda kud budu prolazili i kad dodju svojim kućama pričaju o gostoprimstvu i rodoljublju Šibenika. Neka odnesu tople pozdrave svojoj braći i roditeljima, te da budu vjerni čuvari tekovina, za koje je naš narod dao dragocjenih žrtava i za koje su tekovine i oni bili spremni da dadu svoje živote.

Duboko uzbudjeni srdačnim i spontanim ispraćajem borci su dugo mahali iz vagona koji su se odmicali uz zvukove narodnog marša.

Osnovan je okružni fizkulturni odbor

26. XI. je u Šibeniku održana osnivačka skupština Fizkulturnog Odbora za Okrug Šibenik. Nakon što je predložena prisutnim delegatima važnost ovoga Odbora izabrana je uprava, u koju su ušli Filip Babić predsjednik, Petar Odak podpredsjednik, Pavlo Žitko tajnik, Ivančević blagajnik, Stanko Glomuz ekonom i drugi.

U diskusiji su uzeli učešća delegati iz svih pet kotara šibenskog okruga. Uglavnom se iz diskusije moglo zaključiti da za fizkulturu na našem okrugu vlada veliki interes nosamo kod omladine već i kod odraslih, u gradu i na selu. Medjutim, što fizkulturna djelatnost ne pokazuje nekih naročitih rezultata uglavnom je uzrok pomnjanje potrebnih igrališta i prostorija, a onda stručnih odgajatelja i rekvizita.

Pročelnik Okružnog Zdravstvenog odjela Mile Štrbac pozdravio je delegate u ime naročne vlasti i preporučio im da ulože što više truda kako bi fizkultura obuhvatila svu omladinu bez razlike, radničku, seljačku i građansku, tako da bi ona zaista postala narodna fizkultura, koja bi odgajala fizički jake i zdrave pojedince, jer je to jedan od važnih preduslova bolje i sretnije budućnosti naših naroda. On je obećao delegatima da će narodna vlast prema svojim mogućnostima pomoći i pružiti svaku podršku da se fizkultura na okrugu Šibenik razvije i napreduje.

Nikica Bepo, član Oblasnog Fizkulturnog Odbora, govorio je o važnosti fizkulture i naglasio razliku između sporta u staroj i novoj Jugoslaviji. Dok je prije sport bio izvor bogaćenja i političkih trzavica, danas fizkultura ide za tim da pruži mogućnost svakom pojedincu da se njome bavi kako bi lakše razvijao svoj duh i organizam. On je preporučio delegatima da posvete dužnu pažnju fizkulturi na selu, jer je uvjeren da svaki seljački omladinac ima volje i sposobnosti da se bavi fizkulturom. I on je priznao da ne dostaju igrališta, rekviziti i stručni odgojitelji, ali s vremenom će se i to pitanje riješiti čim se osposobi dovoljan kadar odgojitelja.

Prosvjetni rad na kotaru Vodice

U početku školske godine radile su u kotaru Vodice 22 osnovne škole. Nedavno je u Zirju otvorena osnovna škola, te se na taj način njihov broj povećao na 23. U školama pređaje 39 učitelja. Od toga, 17 stručnih i 22 pomoćna učitelja. Broj školskih obaveznika iznosi 3.626, dočim u prošlom mjesecu taj broj je iznosio samo 2.786. U razmjeru prema prošloj godini pohodjanje škole je mnogo bolje. Tome najveća zasluga ide pionirskim organizacijama, koje su osnovane u svim selima i koje su provele među pionirima veliku propagandu za što veće pohodjanje škola.

U listopadu t. g. nastojanje prosvjetnog odjela kotarskog NO-a, a uz pomoć Okružnog NO-a u Šibeniku, nabavljena su tri radio aparata, koja su dostavljena čitaonicama u Tijesnom, Prvić-Šepurini i Prvić-Luki.

Kroz posljednja dva mjeseca glumačke grupe na kotaru Vodice davale su 32 priredbe. Taj rad bi se još više aktivizirao kad bi družine posjedovale dovoljno kazališnog materijala.

Čitaonice koje postoje u Tijesnome, Murteru, Betini, Pirovcu, Voćicama, Zatonu, Stankovicima i u Prvić-Šepurini imaju dovoljan broj knjiga. Osobito posljednje vrijeme narod u selima pokazuje veliki interes za našu štampu, čije pisanje pobjnivo prati.

Ovih dana otvoren je u Voćicama analfabetški tečaj, koji pohadjaju 32 osobe. Tečaj se održava svakog dana i traje po dva sata. Analfabetški tečaj također je otvoren u Stankovicima i narod se, tom blagodatno veoma koristi.

Šibenik je na veličanstven način proslavio dvogodišnjicu II. zasjedanja AVNOJ-a

Narod šibenskog okruga proslavio je drugu objektivnu zasjedanja AVNOJ-a na veličanstven način. U selima i gradovima održane su prigodne priredbe i veliki narodni mitinzi. Uoči proslave po brdima i planinama su paljene vatre, koje su narodu najavljuvale povijesnu objektivnu naših naroda i prvo zasjedanje Ustavotvorne skupštine, koja je udarila temeljni kamen našoj narodnoj federativnoj republici.

Po lijepom i sunčanom danu sakupljao se narod po selima i gradovima da još jednom potvrdi svoju odanost tekovinama narodno-oslobodilačke borbe, Narodnom frontu i republici.

U Kninu, Drnišu, Kistanjima, Vojicama, Stankovcima, u Konjevratima, Skradinu, Djevrskama, Tijesnu, Murteru i u ostalim mjestima održani su veliki narodni mitinzi, na kojima su govornici podvlačili povijesni značaj zasjedanja u Jajcu i I. zasjedanja Ustavotvorne skupštine u Beogradu, koja je proglašenjem Jugoslavije federativnom narodnom republikom zauvijek prekinula s prošlošću i protunarodnom dinastijom Karadjorovića.

U Šibeniku na Titov, Poljani prisustvovalo je mitingu preko 8.000 osoba. Gradjani, radnici i seljaci vojska i omladina, dolazili su na mjesto mitinga pod jugoslavenskim, hrvatskim i srpskim zastavama i pod transparentima koji su bili ispisani borbenim patriotskim parolama. Narodna glazba svirala je koračnice, a omladina, narod i vojska igrali su kolo i pjevali narodne i partizanske pjesme. Pošto su se utišale manifestacije Titu, Ustavotvornoj skupštini, republici, Jugoslavenskoj armiji i bratstvu naših naroda stupio je na govornicu

Jakiša Bučević,

koji je pozdravio i čestitao šibenčanima i vojsci današnji veliki praznik, koji će ostati jedan od najznačajnijih u povijesti naših naroda: »Čestitam vam dan nove narodne republike Jugoslavije«.

Ove riječi Jakiše Bučevića izazvale su dugotrajne manifestacije i poklike.

Branko Karadžole

tajnik Gradskog odbora Narodnog fronta, kazao je između ostaloga:

»Drugovi i drugarice, gradjani i gradjanke, omladino i pioniri, borci u rukovodioci jugoslavenske Armije i Morarice!

Pozdravljam vas ispred narodnih vlasti i čestitam vam pobjedu na izborima. Narodi Jugoslavije slave danas veliki praznik, dvogodišnjicu II. zasjedanja AVNOJ-a, slave pobjedu Narodnog fronta i početak I. zasjedanja Ustavotvorne skupštine.

Danas se navršavaju 2 godine kad su se sastali predstavnici naših naroda da utvrde daljnje smjernice rada i razvoja, sudbinu naroda Jugoslavije. Na osnovu protunarodnog i izdajničkog rača Petra Karadjordjevića i njegovih vlada donesene su u Jajcu odluke o zabrani njihova povratka u domovinu. Na temelju iskustva i želje naših naroda donesena je odluka da se Jugoslavija izgrađuje kao federativna država, jer samo tako narodi mogu biti ravnopravni i slobodno se razvijati. Ujedno je AVNOJ proglašen jedinim izvršnim tijelom naše zemlje, a Nacionalni komitet onim, koji će zemlju predstavljati i unutra i prema vani. Time su narodi Jugoslavije oduzeli pravo emigrantskim vladama da ih u bilo čemu predstavljaju i zastupaju.

Odluke u Jajcu predstavljaju kamen temeljac naše države. One su narodima Jugoslavije ukazale put i program kuća da idu.

Ove dvije godine ispunjene su nadljudskom borbom naših naroda za oslobodjenje i obnovu naše opustošene zemlje. Odluke u Jajcu narod je svim srcem prigrlilo, jer u njima vidi garanciju svoje bolje budućnosti i sretnijeg života.

Nakon izvojevanje pobjede naši narodi trebali su u miru potvrditi ono za što su se borili. S gumenim kuglicama trebalo je s formalne strane potvrditi ono za što smo ginuli i patili. II. XI. naši narodi su kao nikada u svojoj povijesti slobodno i jedinstveno izašli na birališta i dali svoj glas za Tita i republiku, protiv kralja i monarhije, protiv kundaka i tamnica, bespravlja i nepoštenja. Naši narodi su time kazali da hoće bratstvo i jedinstvo, da hoće demokratsku federativnu republiku. Narodni front, socijalnu pravdu, Pobjeda Narodnog fronta zauvijek je raskinula okove kojima su u staroj Jugoslaviji bili sputavani naši

narodi. S tom pobjedom zadan je smrtni udarac raznim reakcionerima: Grolima, Subašićima, Šutejima, Stepincima i svima ostalima. 6.500.000 glasova dokaz su snage i jedinstva našega naroda, dokaz su da samo Narodni front predstavlja naš narod. Propali su svi pokušaji reakcije i neprijatelja naroda da putem apstinencije i priželjkovane intervencije sa strane, onemogućavaju sprovedjanje izbora za Ustavotvornu skupštinu. Narod je pobijedio i on sigurno korača naprijed u bolju budućnost na čelu sa svojim najvećim sinom maršalom Titom. Mi smo pobijedili bitku za daljnju izgrađnju zemlje, za republiku. Ali s time se ne smijemo zanostiti kao da smo sve svršili. Sada trebamo uložiti sve napore da tu našu republiku izgradimo i učvrstimo, da je čuvamo i branimo. Još mi imamo neprijatelja i oni će pokušavati svim silama da nam napakoste i osujete napredak.

Mnogi se pitaju što će biti sa onima, koji su glasovali u crnu žaru? Kod nas je demokracija ne na papiru, nego na djelu. Žara je i bila postavljena baš zato da glasuju oni, koji nisu s nama. Narodna vlast neće nikoga progoniti, Ali ako njihov rad bude protunarodan i protuzakonit, zakon će nad njima biti primijenjen svom strogošću. Poznato je da su mnogi svećenici i biskupi demonstrativno bacili svoje kuglice. Činili su sve i odvrćali narod od glasovanja i za to upotrebljavali oltar i propovijedi. Svakim danom pozivaju se na neke obaveze još u staroj Jugoslaviji itd. Mi postavljamo pitanje što su oni radili kroz ove 4 godine, dok su ginuli naša braća i drugovi. Oni su bili sluge okupatora i njihovih pomagača, a nemali je broj onih koji su okrvavili svoje ruke. A što rade danas? S oltara kleveću nas i naš pokret, kleveću one koji su dali svoje živote za svoj narod i njegovu slobodu. Onako kako je ko radio takvu je platu dobio. Naša vlast ne brani nikome da vjeruje, da se moli Bogu i da ispovijeda vjeru koju hoće, ali neće dozvoliti da se u ime vjere i crkve laže, kleveću i trguje na štetu naroda.

Danas se u Titovom Beogradu sastaju oni, koje smo izabrali da nas zastupaju, najbolji sinovi naroda, koji će donijeti Ustav da bi se mogli konačno posvetiti

izgradnji naše domovine. Mi im sa ove svečanosti šaljemo pozdrave.

Nova Jugoslavija izrasla je iz krvi i borbe. Jugoslavija će se zvati demokratska federativna narodna republika.

Ispred Narodnog fronta zahvaljujem vam se na 100% učestvovanju na izborima i za veliko povjerenje koje ste dali Narodnom frontu.

Kraj govora dočekan je oduševljenim poklicima narodnoj republici, Titu i Narodnom frontu.

Još je govorio u ime Jugoslavenske armije podpukovnik Novković koji se čestitao narodu i vojsci današnji praznik stvaranja republike Jugoslavije. U svome govoru Novković osnažuje uspomenu na vrijeme kad je naša zemlja pregažena od okupatora i kad su vlastodršci naše narod ostavali na milost i nemilost.

»Prije 4 godine digli su se naši narodi na poziv herojske Komunističke Partije u sveti boj za slobodu i nacionalnu nezavisnost. Naši narodi kroz to vrijeme vodili su neravnu borbu s neprijateljima. Borili su se za ostvarenje države u kojoj će vladati bratstvo, ravnopravnost, sreća i blagostanje. Današnjim danom naši narodi ostvarili su uslove da mogu igrati svoju domovinu onakvu kakvu oni žele. Tekovine naše borbe su da se oslobodi sav naš narod, sve naše zemlje. Trst i Slovensko Primorje mi smo oslobodili i napustili, ali je Trst bio i bit će naš. Bratstvo i jedinstvo stvoreno i prekaljeno na bojnom polju cementirano je krvlju i životima svih gradjana Jugoslavije. To bratstvo i jedinstvo niko i nikada neće razoriti.

Stvorili smo Jugoslavensku armiju, koja će biti čuvar tekovina naše borbe. Stvorili smo dobre susjedne odnose i čvsti savez s bratskim Sovjetskim Savezom. Naša armija i Mornarica stati će na braniku naše države da bi mogli unutra posvetiti sve svoje sile izgradnji i obnovi.

Borci heroji fronta i ordenonošci koji sada bivaju demobilizirani i koji odlaze svojim kućama treba da odnesu na polja i tvornice ono isto herojstvo kojega su stekli u borbi s neprijateljima. Naš narod voli svoju vojsku, jer je njegova i jer je s njime bila kroz sve četiri godine borbe.

Na kraju mitinga Narodno glazba otvurala je »Hej Slaveni« i time je miting završen.

Sa mitinga u Šibeniku upućeni su pozdravni telegrami maršalu Titu i Ustavotvornoj skupštini, koji glase:

»Druže maršale!

Ispunili smo obećanja koja smo Vam dali II. XI. bio je za nas najveći praznik i svi kao jedan glasali smo za listu kojoj ste Vi bili nosilac.

Sa ovog veličanstvenog mitinga povodom pobjede Narodnog fronta mi Vam ponovo šaljemo tople pozdrave i obećanja da ćemo u dalje biti jedinstveni u redovima Narodnog fronta i da nećemo žaliti svojih snaga u izgradnji demokratske federativne republike Jugoslavije.

Naprijed s Titom u nove pobjede!

Narod i vojska sa mitinga u Šibeniku»

»Ustavotvornoj skupštini

Beograd,

Sa neopisivim oduševljenjem pozdravljamo Vas, narodne poslanike, koji ste se okupili na I. zasjedanju da donesete Ustav našoj novoj državi. Mi smo uvjereni da ćete opravdati povjerenje, koje smo Vam dali II. XI., ostvarujući želje naših naroda da žive u demokratskoj federativnoj republici Jugoslaviji.

Na čelu sa Vama i najvećim sinom naših naroda maršalom Titom mi ćemo ići i dalje u izgradnji naše domovine, boreći se za dosljednost svih demokratskih zakona, koje donesete u interesu mira i napretka naše zemlje.

Da živi Ustavotvorna skupština!

Da živi nova demokratska federativna republika Jugoslavija!

Narod i vojska Šibenika.»

Gradska Narodna skupština u Šibeniku primila je ovih dana telegram od dra Ivana Ribara, koji glasi:

GRADSKOJ NARODNOJ SKUPŠTINI

ŠIBENIK

Ponosim se izborom za počasnog gradjanina borbenog i slobodarskog grada Šibenika. Zaista niste mi mogli učiniti veće zadovoljstvo i izraziti bolje povjerenje nego priznanje na dan godišnjice oslobodjenja, da sam vječno vaš. Mnogo vam zahvaljujem za ovu divnu pažnju uvjeravajući vas da ću do kraja s vama zajedno izdružiti u započetoj radu, za dobro i bolji život naših naroda.

Dr. Ivan Ribar«

OBALNI RADNICI U ŠIBENIKU ZA ORGANIZIRANI PLANSKI RAD U LUCI

Obalni radnici u Šibeniku, koji su nedavno pristupili akordnom radu i u tome polučili vrlo lijepe rezultate održali su konferenciju na kojoj su raspravili mnoga pitanja u svrhu što bolje organizacije rada pri iskrcaju i ukrcaju u luci. Premda je rad dosada tekao dobro ipak su zapaženi izvjesni nedostaci, koji su namećali potrebu da se izvrši reorganizacija rada lučkih radnika. U tome smislu stvoren je plan i rad će ubuduće biti mnogo uspješniji i brži. Odlučeno je da u luci bude zaposleno 100 stalnih obalnih radnika i 100 privremenih. Svi ovi radnici bit će podijeljeni po grupama od 10 i staki će imati svog odgovornog desetara.

Na ovom sastanku također su izabrani narodni tužionici i to: Ante Škorić Antin, Ante Bujas Vicin i Marko Đukić pk. Marka.

U raznome se razvila veoma plodna diskusija tokom koje je konstatovano da obalni radnici u Šibeniku posvećuju veliku pažnju narodnoj imovini i ulažu mnogo truda da se ta imovina ne raspisuje i ošteti. Pojedinci su se kritikovali zbog nedovoljnog zalaganja u poslu i obećali da će nadalje poslu posvetiti sve svoje sile, jer su uvjereni da će time doprinijeti brzoi i uspješnoj obnovi našeg privrednog života.

Isto tako obalni radnici u Šibeniku na svojoj konferenciji podvrgli su oštroj kritici rad obalnih radnika u Bakru, koji su prošlih dana ukrkali tekstilnu robu tvornice »Kodeksa« iz Zagreba, koja je bila upućena za Šibenik i Split. Ova roba bila je tako nesavjesno bacana u brodske magazine da se sva razasula. Čitav magazin broda bio je ispunjen olupinama sanduka i nije se moglo ustanoviti koja je roba kome namijenjena. Istom prigodom ovdašnjoj podružnici Glavnopreda pomanjkalo je oko 2.000 kutija žigica.

Radnici su pozvali predstavnika Javnog tužništva Hrvatske da ovu stvar ispita i da se krivci ovako nesavjesnog rada pozovu na odgovornost.

TEKSTILNA TVORNICA »ANTON ANTIĆ« ZAPOČELA RADOM

Ovih dana započela je radom ovdašnja tekstilna tvornica »Anton Antić«. Premda je kapacitet tvornice oko 3.000 metara platna dnevno, tvornica trenutno zbog nedovoljnih količina pamuka (sirovina) radi sa ograničenim kapacitetom.

Ova tvornica čitavo vrijeme okupacije nije radila, jedno zbog toga što nije imala sirovina, a s druge strane što se tvornica proširivala i što njezin vlasnik nije htio da radi za račun okupatora.

Kad bi tvornica radila punim kapacitetom, i kad bi imala dovoljno sirovina, mogla bi da pokrije u platnu sve potrebe Sjeverne Dalmacije. Narodna vlada Hrvatske obećala je da će tova tvornica uskoro proraditi punim kapacitetom, jer će je ona snabdijevati dovoljnim količinama sirovina. U tome slučaju tvornica će uposliti daljnjih 80 radnika što će predstavljati veliko olakšanje u pogledu zaposlenja radnika i radnica tekstilne struke.

TJEDAN CRVENOG KRSTA NA KOTARU KISTANJE

Prigodom tjedna Crvenoga Krsta u kotaru Kistanje, u svim selima, prikazao se je narodu značaj i zadatak Društva Crvenoga Križa. U većim mjestima održane su prigodne svečanosti sa povorkama, u kojima su nošene nacionalne zastave, a u kojima su uzele učešća široke narodne mase.

Pomladak Crvenoga Krsta u Varivodama, u okviru ove svečanosti, proveo je udarničko tekmičenje i za dva dana iskopao 300 jama za voćnjak. U istom, smislu omladina Kaknja iskopala je 5.000 jama za boriće, a omladina Ostrvice popravila je 4 kilometra seoskih puteva. Isto tako narod i omladina tokom tjedna Crvenoga Krsta u velikom broju su se upisali u ovo humano društvo.

Dok se narod borio i prolijevao svoju krv oni su svoja poduzeća stavili u službu okupatora

Mnogo prije rata »Banca Dalmata di Sconto«, čija se pogružnica nalazila u Zadru, otvorila je svoje podružnice u Splitu i Šibeniku s jedinom namjerom da pljačka i osiromaši našu narodnu imovinu. Taj rad Banka je prije rata nesmetano vršila uživajući puno gostoprimstvo i poslovne pogodnosti od strane ondašnjih jugoslovenskih vlastodržaca. S druge strane Banka je u tome vremenu bila centrala anacionalnog i profašističkog rada u Dalmaciji. Ona je raspolagala ogromnim kapitalima, koje joj je stavio na raspolaganje talijanski fašizam, da bi u svoju poslovnu mrežu obuhvatila najvažnije privredne objekte na području Dalmacije. Dolaskom talijanskih okupatora u našu zemlju ovom novčanom zavodu otvorile su se neslućene mogućnosti. Centrala u Zadru odmah nakon toga naložila je svojim podružnicama u Splitu i Šibeniku da se stave u službu zavojevača. Podružnica u Šibeniku u tome smislu davala je milijunske zajmove poduzetima teške industrije, koja su se također služinski stavila na raspolaganje okupatoru. »La Dalmatienne«, »Aluminijum«, »Dubravice«, »Monte Promina« i druga poduzeća primila su od Banke ogromne kredite i povećale se

sa konsorcijem IRI, kojemu je bilo samo do toga da pomogne ratni napor fašističke Italije, čije su podivljale horde klale i ubijale naš narod, palile i uništavale naša sela i imovinu, nemilosrdno pljačkale i odnoscile narodno bogatstvo.

Da bi se imala prava slika poslovanja »Banca di Sconto« najbolje nam govore podaci što je Banka u vrijeme mira imala osnovni kapital od 2,500,00 Lira, a već za vrijeme okupacije ta glavnica se povećala na 10,000,000 Lira. Tivornica Aluminijuma dobila je od Banke 8 milijuna Lira zajma, ali s druge strane, bila je prinudjena da svu svoju produkciju dragocjenog metala za ratnu industriju izveze u Italiju.

Na temelju iskaza svjedoka i dokumenta priloženi sudskim spisima jasno proizlazi da je »Banka Dalmata di Sconto« radila svim silama u pomaganju ratnog napora okupatora, krvnih neprijatelja našega naroda.

Nakon dokaznog postupka sud je osudio direktora banke Apollonia Oliciera, u odsustvu, na jednu godinu prisilna rada s lišenjem slobode i konfiskaciju svekolike imovine novčanog zavoda, centrale u Zadru i filijala u Šibeniku i Splitu.

TVORNICA »ALUMINIJUMA« ULAGALA JE SVE SVOJE SNAGE DA POVEĆA PROIZVODNJU I POMOGNE RATNI NAPOR OKUPATORA

Tvornica »Aluminijuma« ulagala je sve svoje snage da poveća proizvodnju i pomogne ratni napor okupatora.

U ponedjeljak je u Šibeniku pred Okružnim narodnim sudom održana rasprava dr. Ivanu Ivanoviću i njegovoj ženi Jelki Ivanović, vlasnicima i članovima upravnog i egzekutivnog odbora »Aluminijum« d. d., koje posjeduju svoju tvornicu u Lozovcu kod Šibenika, zbog krivičnih djela protiv naroda i države.

»Aluminijum« d. d. osnovano je u Beogradu 1936. godine, a 1937. dovršilo je izgradnju aluminijske tvornice u Lozovcu kraj Šibenika. Produkcija aluminijuma započela je iste godine, a sav proizvod izvažen je inozemstvo. Čim se pojačala opasnost od rata produkcija tvornice naglo je počela da raste tako da je već 1938. godine kapacitet tvornice porasao za 322%.

Svu produkciju tvornice optuženi su pruži Ivanović, koji su bili vlasnici preko 90% dionica, stavili su u službu Njemačke i Japana, koji su se već tada pripremali za rat miroljubivih naroda. 1940. godine, kad je rat već zauzeo široke razmjere, iako je Njemačka bila u ratu sa Saveznicima,

»Aluminijum« d. d. otpremala je sav svoj produkt u Njemačku i na taj način pomagala jačanju ratne moći kasnijeg napadača i porobljivača Jugoslavije.

Poslije sloma Jugoslavije i pošto je fašistička vojska okupirala Dalmaciju optuženi su ustupili tvornička postrojenja talijanskom ratnom poduzeću IRI. Za protu-uslugu optuženici su dobijali masnu mjesečnu rentu.

Na temelju brojnih svjedočanstva ustanovljena je tijesna suradnja između poduzeća i okupatora, koja jasno govori o velikom doprinosu koje je poduzeće doprinijelo ratnom naporu fašističke Italije.

Vijeće Okružnog narodnog suda u Šibeniku nakon dokaznog postupka, osudilo je dr. Ivana Ivanovića na jednu godinu gubitka političkih prava, a Jelku Ivanović, sada u Švajcarskoj, na godinu prisilnog rada s lišenjem slobode i jednu godinu gubitka političkih prava. Osim toga donesena je presuda kojom se čitava imovina poduzeća »Aluminijum« d. d. konfiskuje.

Javni tužilac i branitelj optuženih supruga Ivanović uložili su žalbu protiv presude,

DRUŠTVO »MONTE PROMINA« KONFISCIRANO U KORIST DRŽAVE RADI PRIVREDNE SURADNJE SA OKUPATOROM

Protunarodan rad društva »Monte Promina« u Siveriću dobro je poznat još u bivšoj Jugoslaviji. Čitavo djelovanje ovoga poduzeća svodilo se na to da se što više iskoristi i iscedi naše narodno bogatstvo, kako bi se zemlja osiromašila i na taj način lakše podjarmila.

Kapitulacijom Jugoslavije ono je još više poslužilo ciljevima, koji su išli za tim da naš narod ekonomski i politički upropasti. Javni tužilac okruga Šibenik podnio je optužnicu, u kojoj se iznose slijedeći momenti i optužuju Carlo Fachini iz Udina, inženjer, talijanski podanik, nepoznatog boravišta i član uprave »Monte Promina« u Siveriću; Dante Cioli, također talijanski podanik, nepoznatog boravišta i prokurista »Monte Promine«.

U optužnici se, između ostaloga, kaže da su oni poslije sloma Jugoslavije 1941. godine stupili u tijesnu privrednu suradnju sa okupatorom. Kao rukovodioci ugljenokopa obojica optuženika neumorno su radili kako bi ojačali ratnu moć okupatora i njegovih pomagača. U toku četirigodišnjeg raga ugljenokop je proizveo za račun neprijatelja preko 340,000 tona ugljena. Od toga velike količine upućene su u Italiju i snabdijevale su tvornice u Dalmaciji, koje su radile za račun okupatora. Ugljenom iz Siverića, koji predstavlja najveći ugljenik u Dalmaciji, snabdijevali su se parobrodi i željeznice, koje su prevozele okupacione trupe u doba, kao su okupatori provodili najgrublji teror i pljačku na narodom u Dalmaciji.

Na temelju iskaza svjedoka ing. Vrščeca, Krste Kolomba, Luje Rismonda i Josipa Menediga proizlazi da su oba optuženika bili glavni funkcioneri društva »Monte Promina«, jedan predsjednik uprave, a drugi centralni direktor. Obojica su bili članovi

fašističke stranke, i to još od vremena prije kapitulacije Jugoslavije. Osim toga inž. Fachini bio je član koncerna IRI, s kojim je poduzeće »Monte Promina« podržavalo najprisnije odnose. Nadalje ugljeničko društvo bilo je u tijesnim vezama sa raznim vojnim i civilnim fašističkim vlastima, koje su nastojale da što više eksploatišu naše narodno dobro i time ojačaju ratnu snagu neprijatelja.

Produkcija se ugljenokopa kroz okupaciju stalno smanjivala. To je zasluga rodoljuba i partizana, koji su kočili proizvodnju i uništavali ugljene transporte iz Siverića.

Pošto je ustanovljena nesumnjiva krivica sudsko vijeće donijelo je presudu i osudilo obojicu na 4 godine prisilna rada (u odsustvu).

Osim toga poduzeće »Monte Promina« osudjeno je na konfiskaciju cjelokupne imovine, kao i imovine udrže »Dalmazia« u Splitu.

KONTINENTALNO BAUKSITNO DRUŠTVO OTPREMILO JE U NJEMAČKU ZA VRIJEME OKUPACIJE OGROMNE KOLIČNE BAUKSITNE RUDAČE

Okružni Narodni sud u Šibeniku poveo je postupak protiv dvojice rukovodilaca kontinentalnog boksitnog rudokopnog i industrijskog d. d., Josefa Drahillera, iz Budimpešte, generalnog direktora poduzeća i Hansa Georga Schrodera iz Berlina, direktora i člana ravnateljstva istog poduzeća. Za vrijeme neprijateljske okupacije njihovo poduzeće radilo je za račun okupatora i na taj način doprinijelo jačanju ratnog potencijala neprijatelja naših naroda.

U toku 1941—44. godine iz samog rudnika u Trbounju, kod Drniša, društvo je uputilo u Njemačku 91,222 tone bauksita. Medjutim još prije rata poduzeće je putem svojih direktora, gornjih optuženika, sav proizvod svojih rudnika u Jugoslaviji liferovalo u Njemačku i time doprinijelo jačanju ratne snage neprijatelja prije njegovog napada na miroljubive narode Evrope. Za vrijeme neprijateljske okupacije naše zemlje uprava poduzeća trudila se da pojača produkciju rudnika s jedinom namjerom da ojača udarnu moć fašističke vojske. Istina, izvoz bauksita i produkcija u rudnicima stalno je opadala, ali to treba pripisati u zaslugu NOV-u i POJ-u, kao i Saveznicima, koji su potapljali i uništavali transporte, koji su išli preko Trsta.

Pošto je nedvojbeno ustanovljena krivica i tijesna privredna saradnja sa okupatorom Narodni Sud u Šibeniku osudio je Drahillera i Schrodera, obojicu u odsustvu, na jednu godinu prisilna rada s lišenjem slobode, te na konfiskaciju cjelokupne imovine poduzeća kontinentalno bauksitnog i rudokopnog industrijskog d. d.

ZBOG PRIVREDNE SURADNJE SA OKUPATORIMA KONFISKOVANO JE DRUŠTVO ILS

Okružni narodni sud u Šibeniku osudio je Nikolu Rossia, trgovca iz Šibenika, nepoznatog boravišta, Talijana jugoslavenskog državljanina, na 1 godinu gubitka građanskih prava i na konfiskaciju cjelokupne imovine.

Elviri Damiani, ženi Josipa, nastanjenoj u Šibeniku konfiskovano je 2/5 poduzeća ILS, čiji je vlasnik bila optuženica.

Za vrijeme talijanske okupacije Dalmacije kao suvlasnici pilane ILS (Industria legname Sebenico) čijih je donica vlasnik 3/5 optuženi Rossi, a 2/5 Damiani, stavili su 50% cjelokupne proizvodnje u službu okupacione vojske. Ovaj ugovor o snabdijevanju okupacione vojske napravio je optuženi Rossi, ali se optuženica Damiani od toga nije ogradila. Poduzeće je na taj način dnevno proizvodilo 20 m³ oblovine, od toga 50% liferovano je talijanskoj vojsci. Kasnije po dolasku Nijemaca čitava proizvodnja pripala je njima. Tek kad je poduzeće bilo bombardirano iz vazduha, prestala je njegova proizvodnja.

Za revnosan rad i pomaganje ratnog potencijala okupatora pilana ILS uživala je mnoge pogodnosti i koncesije.

Izradjenim drvom u pilani ILS pravljene su sanduci za municiju, gradjene su vojničke nastambe, obrambeni zidovi oko Šibenika, bunker i druga utvrđenja.

ELEKTRIČNA CENTRALA U ŠIBENIKU DAVALA JE 36 MILIJUNA KILOVAT SATI STRUJE GODIŠNJE TVORNICI ALUMINIJUMA, A GRADU ŠIBENIKU I SKRADINU JEDVA 6 MILIJUNA

Narodni Sud u Šibeniku, na temelju provedene javne rasprave, donio je presudu, prema kojoj se konfiskuje električna centrala »Ante Supuk i sin« sa svim električnim postrojenjima, pokretnom i nepokretnom imovinom, koja pripada centrali.

Da bi se imao pravi uvid poslovanja električne centrale dovoljno je istaći da je centrala snabdijevala tvornicu Aluminijuma sa 36 milijuna kilovat sati struje godišnje, bez čega tvornica ne bi bila u stanju da radi i proizvodi za račun osvajača. S druge strane grad Šibenik i Skradin u mnogome su oskudijevali električnom strujom, jer je količina njima namijenjena iznosila jedva 6 milijuna kilovat sati godišnje.

Službeni rezultati o izborima na šibenskom okrugu

Na čitavom Okrugu Šibenik procenat učestvovanja na izborima za Ustavotvornu Skupštinu bio je vrlo dobar. Svojim učešćem na izborima narod je manifestirao svoju odanost tekovinama velike NO. Borbe, kao i svoju ljubav prema novoj demokratskoj federativnoj republici Jugoslaviji.

Na izbornom Kotaru Šibenik broj upisanih birača je bio 24,529, a sa potvrđama je glasovalo 463, dok je odsutno bilo 4,543 glasača. Glasovanju je pristupilo 20,266 (99,11%) glasača; nije glasovala 183 (0,89%) glasača.

Broj palih glasova za Saveznu Skupštinu:

Kandidatska lista NF. za Okrug Šibenik dobila je 20,134 (99,35%) glasova; kutija bez liste je dobila 132 (0,65%) glasa.

Broj palih glasova za Skupštinu Naroda:

Zemaljska lista NF. Hrvatske dobila je 20,122 (99,28%) glasa; kutija bez liste 146 (0,72%) glasa.

Na izbornom Kotaru Knin broj upisanih birača je bio 17,136, sa potvrđama je glasovalo 268, a odsutno je bilo 2,443 glasača. Glasovanju je pristupilo 14,823 (99,08%) glasača, nije glasovalo 138 (0,92%) glasača.

Broj palih glasova za Saveznu Skupštinu:

Kandidatska lista NF. za Okrug Šibenik dobila je 14,772 (99,65%) glasa, a kutija bez liste dobila je 51 (0,35%) glas.

Broj palih glasova za Skupštinu Naroda:

Za zemaljsku listu NF. Hrvatske 14,761 (99,57%) glas; za kutiju bez liste 64 (0,43%) glasa.

Na izbornom Kotaru Drniš broj upisanih birača je bio 18,861. Sa potvrđama je glasovalo 178, odsutno je bilo 3,128 glasača, a glasovanju je pristupilo 15,731 (98,00%) glasač. Nije glasovalo 214 (1,10%) glasača.

Broj palih glasova za Saveznu Skupštinu:

Kandidatska lista NF. za Okrug Šibenik dobila je 15,501 (98,54%) glas, kutija bez liste dobila je 230 (1,46%) glasova.

Broj palih glasova za Skupštinu Naroda:

Zemaljska lista NF. Hrvatske 15,360 (97,65%) glasova; kutija bez liste 368 (2,35%) glasova.

Na izbornom Kotaru Kistanje-Vodice broj upisanih birača je bio 28,652, sa potvrđom nije glasovao nitko, odsutan je bilo 4,801 glasač, glasovanju je pristupilo 23,783 (99,71%) glasača; nije glasovalo 68 (0,29%) glasača.

Broj palih glasova za Saveznu Skupštinu:

Kandidatska lista NF. za Okrug Šibenik dobila je 23,712 (99,70%) glasova; kutija bez liste dobila je 71 (0,30%) glas.

Broj palih glasova za Skupštinu Naroda:

Zemaljska lista NF. Hrvatske dobila je 23,711 (99,71%) glasova, kutija bez liste 70 (0,29%) glasova.

Na čitavom Okrugu broj upisanih birača je bio 89,178, sa potvrđama je glasovalo 909, odsutno je bilo 14,915, pristupilo glasovanju 74,603 (99,20%) glasača, nije glasovalo 603 (0,80%) glasača;

Broj palih glasova za Saveznu Skupštinu:

Kandidatska lista NF. za Okrug Šibenik dobila je 74,119 (99,35%) glasova; kutija bez liste 484 (0,65%) glasa.

Zemaljska lista NF. Hrvatske dobila je: 73,954 (99,13%) glasa, kutija bez liste 648 (0,87%) glasova.

Na izbornom Kotaru Šibenik kandidat dr. Ribar Ivan (zam. Ante Bego-Giljak) dobio je 19,032 (93,91%) glasova; vezani kandidat Gracin Blaž (zamj. Knežić Vaso) dobio je 1.102 glasa (5,44%) glasa.

Na izbornom Kotaru Knin kandidat Čuruvija Tode (zamj. Prijčić Momir) dobio je 12,898 (87,01%) glasova; vezani kandidat Durbaba Jožo (zam. Slavić-Kulić Marko) dobio je 1,874 (12,64%) glasa.

Na izbornom Kotaru Drniš kandidat Sučić Martin (zam. Crnčević Dušan) dobio je 8,937 (56,81%) glasova; vezani kandidat fra Tomasović Ivan (zamj. Marin Marko) dobio je 1,247 (7,93%) glasova; drugi vezani kandidat Popović Dane (zamj. Skelin Paško) dobio je 5,317 (33,80%) glasova.

Na izbornom Kotaru Kistanje-Vodice kandidat Šprljan Gušte (zamj. Dubajić Simo) dobio je 19,043 (80,07%) glasa; vezani kandidat Ugrčić Jovo (zamj. Jakovčev Gojko) dobio je 4,669 (19,63%) glasova.